

Opinió

Raimon Obiols

Catalanisme i forces de progrés

Que «la unitat fa la força» era cert bastant abans que algú s'inventés la frase.

En particular, pot afirmar-se nítidament que en la història contemporània de Catalunya, quan els corrents de fons del catalanisme i els corrents de fons de les forces de progrés han actuat units en el mateix sentit, es quan s'han produït avanços significatius en el camp de la nostra realització nacional i de les nostres llibertats. L'autogovern de Catalunya s'ha reforçat, les aspiracions catalanistes han arrelat amb força i s'han expressat d'una manera eficaç. Catalunya hi ha sortit guanyant.

En els moments més difícils per a la nostra nació, han estat també les forces de progrés les que s'han col·locat sempre en el terreny més generós i arriscat.

¿Qui es va partir el pit defensant la Generalitat l'any 1936 i durant la guerra dels tres anys, la dreta o l'esquerra?

¿Qui va aportar més gent i més heroisme en la resistència contra la dictadura, la dreta o l'esquerra?

¿Pot discutir-se el paper cabdal desplegat per les forces de progrés en la recuperació de l'autogovern, en els anys setanta? ¿Qui, sinó els sectors progressistes de la societat catalana, estigueren en el primer rengle de la transició democràtica?

És per això que foren precisament els dos principals partits de l'esquerra catalana els que ocuparen els dos primers llocs en les primeres eleccions democràtiques del 15 de juny de 1977. I avui ningú no pot qüestionar que gràcies a la iniciativa política de les forces progressistes —i entre elles, en primer lloc, els socialistes— Catalunya va recuperar la Generalitat, fou possible el retorn del seu president exiliat i les forces polítiques catalanes tingueren un destacat protagonisme en la discussió de l'Estatut i de la Constitució.

La iniciativa política del catalanisme se situava aleshores en el camp de l'esquerra, i gràcies a aquest fet, Catalunya va donar un salt històric endavant en la recuperació i consolidació del seu autogovern nacional.

Però a partir de 1980, la iniciativa de la qüestió catalanista ha restat en mans de la dreta conservadora. Durant aquests anys, la dinàmica dels fets ha provocat que la vida política catalana es polaritzés en l'enfrontament, real o forçat, entre el nacionalisme conservador i el centralisme.

El nacionalisme conservador ha tractat de marginar les forces progressistes de les insti-

tucions d'autogovern. La recuperació de l'autogovern s'ha tractat de projectar en únic i exclusiu benefici partidista. Alguns pensaven que això situaria l'esquerra en un cercle viciós permanent: «si l'esquerra defensa el govern central, fa el joc al nacionalisme conservador; i si el critica, també».

Al mateix temps, la dreta ha tractat de protegir-se de la crítica a la seva gestió amb una mena de *detente bala* dialèctic, que ha usat en tot moment:

«He fet una cosa, el mèrit és meu.
No l'he feta, la culpa és de Madrid.
L'he feta malament, a Madrid ho fan pitjor».

La conseqüència ha estat inevitablement una situació bloquejada. En els darrers anys, no s'ha produït cap pas endavant en el desenvolupament de l'autogovern de Catalunya i la dreta es mostra incapaç d'oferir un camí.

En aquesta situació, nous fets permeten albirar un canvi. Les forces de progrés prenen de nou la iniciativa en el terreny catalanista: es desenvolupa amb força la proposta federalista dels socialistes, IC planteja les seves bases d'acord per a l'autogovern, ERC se separa del consell executiu i planteja també una proposta de desbloquejament. Els corrents de fons de la nostra història tornen a moure's.

Avui, a Catalunya, estem assistint a un moviment de fons, encara silenciós però inexorable: els camins de les forces de progrés i d'una nova majoria nacional estan tornant a retrobar-se. Després de vuit anys de govern conservador, els amplis sectors progressistes que han fet possible la transició i la consolidació de l'autogovern saben que una majoria nova, de renovació i progrés, és necessària per a aprofundir l'autogovern nacional.

Aquests sectors s'han reconegut en la proposta federalista. El federalisme és un projecte mobilitzador, que ha creat expectatives, perquè respon realment a una preocupació existent i perquè la gent percep que, quan el proposem, ho fem seriosament, disposats a anar fins al final.

Els estats d'ànim estan canviant a Catalunya. Sectors potencialment decisius van confluint en una gran idea-força: que la recuperació i l'enfortiment del nostre autogovern no entrarà en una via clara, d'estabilitat i fortalesa, si no hi són de nou compromeses —no exclusivament però sí decisivament— les forces de progrés. Per això a Catalunya és avui convenient i possible una majoria nacional i de progrés. □